

Jaani pulmad, HÕISSA!

Pulmad maagilisel jaani- ajal – millest üks pruut veel peale printsu ja valge hobuse unistada oskaks?

Juba meie esivanemad eelistasid paari minna jaanipäeva ja jõulude paiku. Eks see on seletatav nii talutööde, looduse rütmi kui kirikukalendriga, mis seda kõike ka hingeliselt soodustasid.

Minu esimene jaanipulm

Juhtumisi alustasin oma isameheteed just jaanipäeval 1978, mil naabripoiss Mart Tallinnast leitud Sirje ametilaua ette viis.

Nõukaajal sätitigi pulmad just suvisele soojemale ajale, sest siis oli puhkuste tõttu ka aega kõike korraldada. Sageli löödi suur sõjaväetelk taluõue või maakoju püsti ning pidu käis kaks päeva. Ruumide poolest pakkusid konkurentsi kolhoosiklubid ja kultuurimajad, kuhu liikus raskuskese seltskonna kasvades.

Sellal oli rahval ka aega koos olla. Näiteks Saaremaal ei läinud keegi enne pulmast ära, kui valepruutpaar tehtud. See komejant jäi ikka teise päeva lõuna peale.

Ükskord pidime seetõttu sõber Tõnu pulmas ohvriks tooma ka sõjaaegse Saksa trofeevillise, mille kunstiopetaja Elle päevakohaselt üle värvis ning kuhu pikk vibalik pruut ja lühike matsakas peig kuidagi ka ära mahtusid.

Mina paaripanijana istusin juhi kõrval ja hoidsin jalast kinni katusel olnud pillimehel – auväärt villise liikumine ei olnud sugugi ühtlane. Selle protsessiooni lõpetas kõster kitsega, kelle olime küla pealt laenanud.

Pulmarahval oli lõbu laialt, kuid nagu hiljem kostus, sai villist laenanud perepoeg ema käest kõvasti võtta. Kui maalähedaselt jätkata, siis linna- ja maapulmade suur vahe on veel pulmarongi peatamises ning auvärvates.

Pulmakahuri äpardused

Kõikvõimalike ülesannetega käis kaasas ka tühja pudeli vahetamine täie vastu. Teinekord ei jõudnud kinnipidajad aga pulmarongi kui janukustutajat ära oodata ja käisid kohaliku poe käivet kasvatamas. Kõige värvikam lugu ses seoses on võtta Muhust. Sealse kolhoositöökoja juures oli pulmakahur sildiga “Hõissa

pulmad!”. Kui õige päev kätte jõudis, tuli vaid uued kased raiuda ja tuhamürsuga laetud kahur Väina tammi otsa vedada.

Lugu juhtus ajal, mil peeti heaks tooniks, et noorpaari autoks on must Volga. Kui mehed olid juba natuke pudelit kergitanud, märkas üks, et autorong tuleb ja must Volga kõige ees. Kõis tõmmati ette ja kõlas käsklus “Tuld!”. Kui tuhapilv Väike väina pealt hajus, selgus tõsiasi, et kõik autod on musta värvi ehk valitsusdelegatsioon lahkus Saaremaalt. Rahvasuu räägib, et pärast hilisemat vestlust seltsimeestega vähenes pulmakahuri töökoormus tunduvalt ning hakati otsima uusi lahendusi.

Pudeli asemel kommikarp

Alustasin isamehena siis, kui hobused olid kõik juba vorstiks tehtud, ent vankrid olid veel alles ja armastus nende vastu samuti. Pulmade puhul sai neid sõiduvahendeid eriti Saaremaal kasutatud, Muhu teki kaunistatud ning ämmade-äiade eestveol noorpaar teetsast pulmajani sõidutatud.

Võrukatel oli vanasti aga kombeks ronida noorpaariga Suure Munamäe torni, kus selle jalamil elanud vana kandlemees juba keeli helistas.

Pulmarongi liikumine tekitab mitmesuguseid mõtteid nii siin- kui sealpool Suurt väina ning ka Haanjamaa kuplite vahel. Kord pidas meie pulmarongi kinni Läti kooli-

Nõukaajal sätitigi pulmad ikka suvisele soojemale ajale.